

Ügyiratszám: SZOC-4629-1/2018

Ügyintéző: Tóthné Csatlós Ildikó

Előterjesztés

- a Közgyűléshez -

**az Önkormányzat 2017. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról
szóló beszámoló elfogadására**

Jászai Menyhért
alpolgármester

Dr. Krizsai Anita
Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

törvényességi ellenőrzését
végző személyek aláírása

Dr. Szemán Sándor
címzetes főjegyző

Faragóné Széles Andrea
Jegyzői Kabinet vezetője

Az előterjesztést véleményezi:

Szociális, Egészségügyi és Ifjúsági Bizottság

Tisztelt Közgyűlés!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gyvt.) 96. § (6) bekezdése alapján a települési önkormányzat minden év május 31-ig átfogó értékelést készít a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról. A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete részletesen meghatározza a települési önkormányzat által készítendő értékelés tartalmi követelményeit.

Az Önkormányzat beszámolójában többek között demográfiai mutatók, az önkormányzat által nyújtott pénzübeli, természetbeni ellátások biztosításának formái, a személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása, bűnmegelőzési tevékenység, a civil szervezetekkel történő együttműködés, a felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása szerepel.

Az értékeléshez elsősorban az éves jelzőrendszeres tanácskozásra készített jelentéseket, az intézmények beszámolóit, valamint az Önkormányzat rendelkezésére álló adatokat, információkat használtuk fel. Mindezeket kiegészítettük a Központi Statisztikai Hivatal adataival.

A fentiek alapján kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy az előterjesztést megtárgyalni és a mellékelt határozat – tervezetet elfogadni szíveskedjen.

Nyíregyháza, 2018. május 24.

Tisztelettel:

Dr. Krizsai Anita
osztályvezető

Melléklet a SZOC-4629-1/2018. számú előterjesztéshez

HATÁROZAT- TERVEZET

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS

KÖZGYŰLÉSÉNEK

..../2018. (V. 31.) számú

határozata

az Önkormányzat 2017. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról
szóló beszámoló elfogadásáról

A Közgyűlés

az Önkormányzat 2017. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló
beszámolóját **elfogadja.**

A határozatról értesül:

- 1.) A Közgyűlés tagjai
- 2.) A címzetes főjegyző és a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeinek vezetői
- 3.) Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya

Bevezetés

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése értelmében a helyi önkormányzatnak a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést kell készítenie. Az értékelés tartalmazza mindazokat a követelményeket, melyeket a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10) Korm. rendelet 10. melléklete előír az önkormányzatok számára.

Az értékelés a fentiek alapján bemutatja

- a település demográfiai mutatóit, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira;
- az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítására vonatkozó adatokat;
- az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat;
- a felügyeleti szervek, illetve a működést engedélyező szervek ellenőrzésének megállapításait;
- a jövőre vonatkozó javaslatokat, célok meghatározását a Gyvt. előírásai alapján;
- a bűnmegelőzés főbb pontjait, valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának alakulását, a bűnelkövetés okait,
- a civil szervezetekkel való együttműködés kereteit.

Az elmúlt évben szerkezeti átalakulás, jogszabályok módosítása következtében a gyermekjóléti tevékenységet érintő változások történtek. Ezek között említhető a gyermekek napközbeni ellátórendszerének átalakulása, fenntartó váltás, ellátási terület növekedése stb.

Nyíregyháza Önkormányzata széles körű pénzbeli és természetbeni ellátásokat, valamint személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatásokat biztosít. A szolgáltatások a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény és a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ szervezeti kereteiben működnek. Az önkormányzat a pénzbeli ellátásokon túl számos olyan támogatást, szolgáltatást nyújt, amelyet a Gyvt. nem tartalmaz, ugyanakkor a gyermekek megfelelő testi, értelmi, érzelmi fejlődését hivatott elősegíteni. Nyíregyházán több intézmény és szervezet foglalkozik a gyermek korosztállyal. Az előbbieken említett intézményeken túl a köznevelési (óvodák, iskolák), egészségügyi (házi orvosok, védőnők, iskola-egészségügyi ellátás), közművelődési intézmények stb. nyújtanak számos szolgáltatást, speciális ellátásokat. Ezek bemutatására jelen beszámoló nem tér ki, de az önkormányzat egyéb programjai, koncepciói, különböző előterjesztések mindezeket tartalmazzák.

A beszámoló elkészítéséhez az éves jelzőrendszeres tanácskozássra készített jelentéseket, az intézmények éves tevékenységükről szóló beszámolóit, valamint az Önkormányzat rendelkezésére álló adatokat, információkat használtuk fel. Mindezeket kiegészítettük a Központi Statisztikai Hivatal adataival.

I. Demográfiai jellemzők

Nyíregyháza Megyei Jogú város lakónépessége 2017. január 1-jén 117.689 fő volt. A 0-18 éves korosztály a város lakónépességének 19,7 %-át teszi ki.

A gyermeknépesség eltartottsági rátája - a gyermekkorú népességnek (0–14 éves) az aktív korú (15–64 éves) népességhez viszonyított aránya – Nyíregyházán 22,1 %, a megyei 23,3 %, a regionális 22,6 % és az országos adat 21,7 %.

1. táblázat

A 0-18 évesek korszerinti megoszlása 2017-ben Nyíregyházán

Korosztály	Fiú	Lány	Létszám (fő)
0-3	2400	2198	4598
4-6	1818	1687	3505
7-14	5029	4670	9699
15-18	2663	2745	5408
összesen	11910	11300	23210

Forrás: KSH

A demográfiai jellemzők ismerete szükséges a nevelés-oktatás szervezéséhez, biztosításához, a különböző szolgáltatások (gyermekvédelmi, egészségügyi stb.) megszervezéséhez, működtetéséhez.

II. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások

Az ENSZ Gyermekjogi Egyezményével összhangban a Gyvt. a gyermek érdekeit és jogait helyezi előtérbe, elsőbbséget adva a családban történő nevelkedésnek. Ennek érdekében támogatásokat biztosít a család és a gyermek számára.

A Gyvt. 18. § (2) bekezdése alapján a települési önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel további pénzbeli támogatást állapíthat meg. Nyíregyháza MJV Önkormányzata az 54/2011. (XII.16.) önkormányzati rendeletében széles körben állapít meg olyan támogatásokat, amelyeknek a célja, hogy megelőzze és csökkentse a gyermekek anyagi típusú veszélyeztetettségét. 2015-től a szociális rászorultságtól függő egyes pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II.20.) önkormányzati rendeletében pedig meghatároz olyan ellátásokat, amelyek segítik az anyagi nehézségekkel küzdő családokat, a létfenntartási problémákkal rendelkező várandós anyák helyzetének javítását, és amely a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz is támogatást nyújt.

A pénzbeli és természetbeni ellátások között részben a Gyvt.-ben szabályozott ellátások (pl.: rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, egyszeri támogatás), részben a helyi rendeletekben szabályozott, un. önként, a saját költségvetés terhére biztosított ellátásokat nyújt az önkormányzat a rászorulóknak részére. Az önkormányzat célja a szociális biztonság megteremtése, a rászorulóknak részére megfelelő támogatások nyújtása.

II.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A Gyvt. 19. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- a törvényben meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés (2016. január 1. napjától – ha megfelel a Gyvt. 21/C. §-ában foglalt feltételeknek – a szünidei gyermekétkeztetés) igénybevétele, és
- évente kétszer természetbeni támogatásra Erzsébet utalvány formájában (alkalmanként rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők esetében 6.000 Ft összegben, hátrányos és

halmozottan hátrányos helyzetűek esetében 6.500 Ft összegben), amelyet ruházat, élelmiszer, tanszer vásárlásra használhat fel, és

- külön jogszabályokban meghatározott egyéb kedvezményekre (ingyenes tankönyv, a hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet megállapításának alapja, védendő fogyasztói státusz megállapítása).

2017-ben 2.741 fő részesült a kedvezményben. A statisztikai adatok alapján Nyíregyházán a kedvezményt leginkább a 7-14 éves korosztályú gyermekek családjai igénylik, a legkevésbé a 19-24 éves korosztály. Ennek magyarázata, hogy a támogatáshoz kötődő kedvezményeket leginkább az iskolás korosztály tudja igénybe venni.

A kedvezményre való jogosultság elemei

II.1.1. Ingyenes étkeztetés vagy kedvezményes étkeztetés

A Gyvt. alapján ingyenes étkeztetésben vagy kedvezményes étkeztetésben részesülhetnek a rászoruló gyermekek. 2015. szeptember 01. napjától kiszélesedett a kedvezményben részesülők köre. A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át kedvezményként kell biztosítani

a) a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek után, ha

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át (2017. évben 110.225 Ft), vagy
- nevelésbe vették,

b) az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
- nevelésbe vették.

A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 50%-át normatív kedvezményként kell biztosítani

- az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
- az 1–8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek után.

2. táblázat

Ingyenes vagy kedvezményes étkezésben részesülők száma

Megnevezés		Bölcsőde	Óvoda	Általános iskola	Gimnázium	Szakközépiskola	Szakiskola	Kollégium
100 %-os támogatás	Rgyvt-ben részesül	39	300	1157				74
	3 vagy többgyermekes	66	476					
	tartósan beteg vagy fogyatékos	14	189					
	1 főre jutó jövedelem	320	1799					
	nevelésbe vették	1	21	78	1	10	13	39
	utógondozott					1	2	15
50 %-os támogatás	Rgyvt-ben részesül				11	48	12	312
	3 vagy többgyermekes			830	91	47	4	161
	tartósan beteg vagy fogyatékos			221	18	11	28	91
összesen támogatott		440	2785	2286	121	117	59	692
100 % térítési díjat fizet		127	479	3041	295	140	7	522

Forrás: saját adat, 2017.

A táblázat adataiból jól látható, hogy a 11.111 étkeztetésben résztvevő gyermek közül 6.500 fő kedvezményben részesül, azaz a gyermekek 58,5 %-a kedvezményezett 50 % vagy 100 %-os mértékben. Az ingyenes ellátásban részesülő gyermek az összes étkezőt tekintve 40,8 %, a kedvezményezettek számarányához viszonyítva a gyermekek 69,8 %-a.

Az adatok azt is mutatják, hogy a bölcsődei és óvodai ellátás során csökkent a 100 %-os térítési díjat fizetők száma, és növekedett az ingyenes ellátásban részesülők száma, elsősorban az egy főre jutó jövedelem alapján igénybe vehető támogatás következtében.

II.1.2. Szünidei gyermekétkeztetés

2016. január 1-től az önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja a déli meleg főétkezést a jogszabályban felsoroltak szerint (szülő, törvényes képviselő kérelmére az őszi, téli és tavaszi szünet valamennyi munkanapján, a nyári szünetben legalább 43 munkanapon). Nyíregyháza Önkormányzata a korábbi években is rendszeresen részt vett a nyári étkeztetési programban, illetve a jogszabályi előírást megelőzve a téli szünetben is megszervezte a rászoruló gyermekek étkeztetését.

A 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet 13/A §-a alapján a települési önkormányzat a déli meleg fűtkezés helyben történő elfogyasztásának megszervezéséről gondoskodik. Ha a helyben történő elfogyasztásra nincs lehetőség, így különösen erre alkalmas helyiség hiánya esetén, a szünidei gyermekétkeztetés az étel elvitelével vagy a gyermek számára történő kiszállításával is biztosítható. Nyíregyháza Megyei Jogú Város önkormányzata a korábbi gyakorlatnak megfelelően a rászorulóknak részére több osztóponton biztosította az előre kicsomagolt étel elvitelét, a külterületeken élők részére pedig mindez kiszállítással történt (átlagosan 89 fő részére).

Beszerzési szabályzat szerint lefolytatott eljárás keretében az ELAMEN Zrt. tette a legkedvezőbb ajánlatot. Az étkeztetés lebonyolításában az elmúlt évben is a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ működött közre. A jogszabályi előírások alapján azonban nemcsak a napi igénybevétel során, hanem már a támogatás igénylésében is segítséget nyújtottak a családsegítők.

Az étkezésre jogosultak száma átlagosan 1356 fő volt, az igénybe vevők ennek 30-45 %-a között mozgott. Az alacsony kihasználtságnak a háttérében több ok állhat, pl.: pl. tavaszi szünet 2-3 nap, nem igényli erre a rövid időre az ételt, a távolság is meghatározó. Ennek kiküszöbölésére a tanyagondnoki szolgálat kiszállította egyes tanyai településrészekre az ebédet.

3. táblázat

Szünidei étkezésre jogosultak és igénybe vevők száma

	hátrányos helyzetű (fő)	halmozottan hátrányos helyzetű (fő)	összesen (fő)	Ft
Igénylők száma				
tavaszi szünet	316	269	585	400 140
nyári szünet	335	286	621	16 099 991
ősz szünet	340	290	630	861 840
téli szünet	324	276	600	820 800
Jogosultak száma				
Összesen	734	622	1356	

Forrás: saját szerkesztés

II.1.3. Természetbeni támogatás (Erzsébet-utalvány)

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek egy évben két alkalommal természetbeni támogatásként Erzsébet-utalványban részesültek, melynek értéke rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők esetében 6000 Ft összegben, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek esetében 6500 Ft. Az utalvány élelmiszer, ruházat, tanszer vásárlására is felhasználható.

2017. augusztusban 2741 fő gyermek (2567 fő kiskorú, 174 fő nagykorú), novemberben 2454 fő gyermek (2317 fő kiskorú, 137 fő nagykorú) részére továbbítottuk az utalványt. A kézbesítés a Magyar Posta útján történt, amelynek költsége 2 397 969 Ft volt, fedezetét az önkormányzat saját erőből biztosította.

4. táblázat

Az Erzsébet utalványban részesülők adatai

	alapösszegű				emeltösszegű						
	fő			Ft	fő			Ft	összesen		
	kiskorú	nagykorú	összesen		kiskorú	nagykorú	összesen		kiskorú	nagykorú	Ft
2017.augusztus:	1 139	91	1 230	7 380 000	1 368	82	1 450	9 425 000	2 507	173	16 805 000
2017.szeptember:	24	1	25	150 000	36	0	36	234 000	60	1	384 000
Összesen:	1 163	92	1 255	7 530 000	1 404	82	1 486	9 659 000	2 567	174	17 189 000
2017.november:	986	70	1 056	6 336 000	1 301	65	1 366	8 879 000	2 287	135	15 215 000
2017.december:	9	0	9	54 000	21	2	23	149 500	30	2	203 500
Összesen:	995	70	1 065	6 390 000	1 322	67	1 389	9 028 500	2 317	137	15 418 500
Mindösszesen:	2 158	162	2 320	13 920 000	2 726	149	2 875	18 687 500	4 884	311	32 607 500

Forrás: saját adat

II.1.4. Hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet

A gyámhatóság (jegyző) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosító határozat meghozatalával egyidejűleg, azzal azonos időtartamra, külön döntésben állapítja meg a gyermek/nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását, melyhez különböző kedvezmények társulnak.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az előzőekben meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

5. táblázat

Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma Nyíregyházán

Időpont	Óvodáskorú 2H (fő)	Óvodáskorú 3H (fő)	Alapfokú 2H (fő)	Alapfokú 3H (fő)	Középfokú 2H (fő)	Középfokú 3H (fő)
2017. január	131	189	455	436	191	150
2017. október	119	135	400	348	153	85

Forrás: <https://www.kir.hu/3hpublikálás>

A nyilvántartás szerint 2017. októberben 672 fő hátrányos helyzetű, és 568 halmozottan hátrányos helyzetű nyíregyházi gyermek számára biztosítottak a köznevelés és a gyermekvédelmi ellátások területén különböző kedvezmények, támogatások.

II.1.5. Pénzbeli ellátás családba fogadó gyám részére

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult különböző kedvezményekre, tulajdonképpen tehát természetbeni ellátást jelent. Ettől eltérően pénzbeli támogatásra jogosult volt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjául kirendelt hozzátartozó, ha

- a gyermek tartására köteles, és
- nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

A pénzbeli ellátás havi összege – gyermekekenként – az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 %-a – 6.270 -Ft. 2017. évben 4 fő gyermek után 3 fő részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeli ellátásban.

II.2. Rendkívüli települési támogatás

A Gyvt-ben szabályozott ellátásokon túl a települési önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére – a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint – más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat. Az önkormányzatokra kulcsszerep hárul a társadalmi integráció erősítése, a szegénység mérséklése tekintetében.

Az önkormányzat a települési támogatást rendszeres és rendkívüli formában is nyújtja.

Rendkívüli települési támogatásban a helyi rendelet szerint elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások – így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások – vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

2015-ben a rendkívüli települési támogatás keretében bevezetésre került a kelengye támogatás. A támogatás jogosultsági feltételei ez évben változtak. Jelenleg a támogatásra jogosult a legalább 3 éve Nyíregyházán élő szülő gyermeke születésekor, amennyiben nevezett családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 300%-át, illetve kérelmező vagy valamely családtagja részére a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény nem került megállapításra. A támogatás iránti kérelem a születést követő 60 napon belül nyújtható be. A támogatás mértéke gyermekenként pedig 15.000 Ft-ra változott. 2017-ben a jövedelemhatár, a benyújtás határideje és a támogatás összege is kedvezőtlenebb volt. 2017-ben 14 fő részesült a támogatásban.

Nyíregyházán 2017-ben rendkívüli támogatásban összesen 2241 fő 6852 esetben részesült, amely összesen 23.688 e Ft kiadást jelentett az önkormányzat számára.

II.3. Helyi autóbusz közlekedési kedvezmény

A nyíregyházi lakóhellyel (állandó lakcím) rendelkező, alap-, vagy középfokú tanintézetrel tanulói jogviszonyban álló rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek igénye szerint helyi járatú autóbusz közlekedési támogatásra jogosult. 2014. április 1-től a

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, illetve szülője, vagy más törvényes képviselője által beszerzett bérletigazolvány és bérletjegy ellenértékének 30 %-át,
- a halmozottan hátrányos helyzetű jogosult, illetve szülője, vagy más törvényes képviselője által beszerzett bérletigazolvány és bérletjegy ellenértékének 80 %-át,

téríti az önkormányzat a lejárt bérletjegy átadása ellenében a tanintézet házipénztárából a szülő, törvényes képviselő részére. E támogatásra kifizetett összeg 2017. évben 1 151 493 Ft volt. 30 %-os mértékű támogatás 96 fő részére 523 455 Ft, 80 %-os támogatás 32 fő részére 628 038 Ft összegben került kifizetésre.

2017-től a támogatás igénylésének menete változott; a megtérítés iránti kérelmet az önkormányzatnál (ill. a polgármesteri hivatal ügyfélszolgálati centrumában) kell benyújtani és az önkormányzat a jogosultság megállapítása után postai úton kézbesíti a támogatás összegét.

II.4. Üdültetési támogatás

A gyermekek nyári táborozását, hasznos időtöltését az Önkormányzat több módon is támogatja évek óta. Egyik formája a Szigligeti Gyermeküdülőben megvalósuló üdültetés. Az elmúlt évek során egyre több gyermek számára biztosított a felhőtlen, élményekben gazdag, kellemes kikapcsolódás a Balaton partján.

Immár hagyományosan, tavaly 1.150, nyíregyházi gyermek táborozhatott 9 turnusban a szigligeti gyermeküdülőben. Az első turnus június 19. napján kezdődött, az utolsó augusztus 19. napján ért véget. A turnusok hétfőtől-szombatig tartottak. A részvételi lehetőség minden nyíregyházi lakóhellyel rendelkező diák számára biztosított volt, aki nyíregyházi székhelyű, alapfokú iskolában tanul, függetlenül a fenntartó intézmény státuszától.

A táborozási díj a költségek számbavétele, valamint a tervezett létszám alapján került meghatározásra. Az általános iskolások 33.000,- Ft/fő költségtérítést fizettek turnusonként (6 nap/5 éjszaka). A befizetett összeg

tartalmazta a résztvevők útiköltségét, a közüzemi díjakat, a strandbelépőt, a szállás és háromszori étkezés költségét, valamint a szakmai programok díját.

A táborozó gyermekek közül 10.000 Ft kedvezményben részesültek Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról szóló 54/2011. (XII.16.) önkormányzati rendelete alapján azok, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak, vagy tartós beteg, vagy akinek szülei három vagy több kiskorú gyermekről gondoskodnak. Összesen 177 fő részesült így kedvezményes üdültetésben.

6. táblázat

Üdültetési támogatásban részesülők száma iskolánként

Intézmények	Támogatott gyermekek száma (fő)
Jókai Mór Református Általános Iskola	8
Nyíregyházi Móra Ferenc Általános Iskola	21
Nyíregyházi Bem József Általános iskola	16
• Gárdonyi Géza Tagintézménye	14
• Kazinczy Ferenc Tagintézménye	10
Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium	8
Nyíregyházi Apáczai Csere János Gyakorló Általános Iskola és AMI	6
Nyíregyházi Kodály Zoltán Általános Iskola	19
Nyíregyházi Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium	18
• Szőlőskerti Tagintézménye	4
• Szabó Lőrinc Tagintézménye	11
• Zelk Zoltán Tagintézménye	28
Nyíregyházi Móricz Szigmond Általános Iskola	4
• Kertvárosi Tagintézménye	10
Összesen	177

Forrás: Beszámoló a Szigligeti Gyermeküdülő 2017. évi működéséről

A táborban tej-, cukor-vagy lisztérzékenységekben szenvedő tanulók is táborozhattak, részükre diétás étkeztetés biztosított volt.

II.5. Nyári táboroztatás

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a város általános iskoláiba járó, nyíregyházi bejelentett lakcímmel rendelkező gyermekek számára 2017 évben is biztosította a nyári napközis tábort, a gyermekek érdeklődésének megfelelően. A táborozás 2017. június 19 és augusztus 11. között zajlott, 8 turnusban. A táborokba 1606 fő jelentkezett támogatott helyre, ami azt jelenti, hogy a szülőknek csak az étkezésért kellett fizetniük, de minden év közben járó étkezési kedvezményt a táborozás során is igénybe lehetett venni. Minden jelentkező gyermek egy turnus támogatott helyre jelentkezhetett, második vagy több turnusban való részvétel önköltséges áron vált lehetővé.

7. táblázat

Kimutatás a nyári táboroztatás igénybevételéről

A tábor helyszíne	Turnusok száma	Résztvevők száma (fő)
Sóstói Múzeumfalu	3	518
Úszótábor (Arany János Gimnázium és Általános Iskola uszodájának)	5	284

igénybevételével)		
Kis Vakond tábor	8	603
Nyelvi napközis tábor (Sóstóhegy)	4	210
Angol napközis tábor (Nyírszőlős)	2	58
Foci tábor (Nyírszőlős)	3	195
Göllesz tábor (Göllesz Viktor Iskolában)	2	16
Összesen	-	1884

Forrás: Beszámoló a nyári táborozásról, KÖZIM 2017.

A táborokban a gyermekek igényeinek és életkori sajátosságainak megfelelő programok várták. Az ismeretszerzés mellett a sok mozgásra, sportra, játékra és élménygyűjtésre törekedtek a szervezők. A táborokban sérült gyermekek (látás, hallás sérült, kerekesez, asztmás, étel allergiás stb.) is részt tudtak venni, igényeik messzemenően figyelembe lettek véve.

A táborozásban résztvevő gyermekek/fizetendő térítési díj:

- három vagy több gyermekes család (277 fő, ill. tartós beteg (55 fő): 332 fő 1.225 Ft/turnus
- szociálisan rászoruló gyermek (180 fő), nevelt gyermek (16 fő): 196 fő 0 Ft/turnus
- többi gyermek: 1.078 fő 2.450 Ft/turnus
- önköltséges árat fizetett (2. vagy 3. turnusban is részt vett): 276 fő 15.000 Ft/turnus
- nem kért étkezést: 2 fő 0 Ft/turnus.

A családok számára kedvező, hogy a gyermekek után ugyanazt az étkezési díjat kellett fizetniük- Gyvt. rendelkezéseinek megfelelően a nyári napközis táborban is alkalmazni kell az étkeztetésre vonatkozó szabályokat -, melyet a tanév során az iskolai étkeztetésben fizetnek, napi 490 Ft volt, azaz hetente 2.450 Ft-ba került a nyári táborban történt részvétel.

A tábor megszervezésének költsége 29.369.800 Ft volt, amelyből az önkormányzat 20.400.000 Ft összegű saját forrást biztosított.

II.6. Tanszercsomag juttatás

Új támogatási formaként került bevezetésre a tanszercsomag juttatás 2014 őszén. A helyi rendeletben foglaltak szerint az önkormányzat természetbeni formában tanszertámogatást nyújt minden év szeptemberben a nyíregyházi székhelyű általános iskolába beiratkozott, állandó nyíregyházi lakóhellyel rendelkező alsó tagozatos általános iskolai tanulók (1-4 évfolyam) részére.

2017. szeptember 1-jén, az első tanítási napon 4708 gyermek kapott tanszercsomagot, összesen 8 999 220 Ft értékben. A csomag füzeteket, rajzlapot, grafitceruzát, radírt, ecsetet, zsírkrétát stb. tartalmazott, az iskolai évfolyam szükségletének megfelelően. A csomag értéke összesen nettó 1.500 Ft/csomag volt. A gyermekek a csomagot az iskolákban személyesen vehették át.

II.7. Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj

Önkormányzatunk évek óta csatlakozik a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázathoz. Éves szinten 180-200 hallgatót támogat az önkormányzat havi 4.000-5.000 Ft-os támogatással, amelyet a Minisztérium egészít ki. Az ösztöndíj elméletileg három forrásból épül fel:

települési önkormányzatok által nyújtott támogatás; a megyei önkormányzatok által nyújtott támogatás és a felsőoktatási intézményi támogatás. 2017. évben a Bursa Hungarica támogatásban részesítettek száma: 141 fő.

II.8. Rászoruló Hallgatókért Közalapítvány

A Közalapítvány évek óta egyszeri vissza nem térítendő támogatást nyújt felsőfokú tanulmányokat folytató hallgatók részére. A Közalapítvány Kuratóriuma 2017-ben két alkalommal tett közzé felhívást támogatás elnyerésére. Azon hallgatók pályázhattak a támogatásra, akik legalább 5 éve állandó nyíregyházi lakóhellyel, első diploma megszerzésére irányuló felsőoktatási hallgatói jogviszonnyal, jó tanulmányi eredménnyel rendelkeznek és családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a mindenkori legkisebb öregségi nyugdíj kétszeresét. A Kuratórium a pályázatok elbírálását követően 25.000-60.000 Ft összegű támogatást állapított meg 58 fő részére, összesen 2 470 000 Ft összegben.

III. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 2017 évben a Nyírségi Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában működő intézményei útján biztosította a gyermekjóléti szolgáltatást, a család- és gyermekjóléti központ szolgáltatásait, a gyermekek napközbeni ellátását és a gyermekek átmeneti elhelyezését. Ez utóbbi szolgáltatás biztosítására ellátási szerződést is kötött az önkormányzat, amelyről részletesebben a nem állami szervezetekkel való együttműködésről szóló fejezetben térünk ki.

III.1. Gyermekjóléti szolgáltatás, család és gyermekjóléti központ

A gyermekjóléti szolgáltatás és a család és gyermekjóléti központ szolgáltatásai a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ szervezeti keretében működnek 2016. január 1-től. Az előző évi értékelésben részletesen beszámoltunk arról a szerkezeti átalakulásról, amelynek eredményeképpen a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés integráltan történik. 2017-ben a strukturális átalakítást követően a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ már kiépült szakmai bázissal végezte a jogszabályban előírt feladatokat. Az intézmény települési szinten, azaz Nyíregyháza területén, Nyírpazonyban, Sényőn és Nyírtúrán működtette a gyermekjóléti szolgáltatást, és járási szinten - azaz 15 településre kiterjedően - a gyermekjóléti központ szolgáltatásait, valamint hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenység végzését, melynek keretében az esettanulmányok többek között - kezdeményezte a gyermek védelembe vételét, javaslatot készített a gyermek védelembe vételére, illetőleg védelembe vett gyermek esetében elkészítette a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinált és végzett.

Gyermekjóléti szolgáltatás

A gyermekjóléti szolgálat települési szinten látja el a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés feladatait. A gyermekjóléti szolgáltatás feladatai körében a családban történő nevelésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, valamint a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében tevékenykedik. A kliensközpontúság érdekében az ügyfelek Nyíregyházán 3 telephelyen (Északi, Déli és Huszár telepi telephely) valamint Sényőn és Nyírtúrán kereshetik fel a szolgálatot. 2017-ben összesen 3205 fő vette igénybe az intézmény szolgáltatásait, amely 1200 családot jelent.

Telephely szerinti bontásban a Déli telephelyen 974 fő – 361 család, az Északi Telephelyen 1297 fő – 380 család, a Huszár telepi Telephelyen 934 fő – 459 család, Nyírpazonban 37 fő – 12 család, Nyírturán 44 fő – 23 család, Sényőn 45 fő – 16 család.

8. táblázat

A gyermekjóléti szolgáltatást igénybevevők létszáma 2017-ben telephelyenként

Igénybevétel módja	Nyíregyháza, Tas u. 1-3. telephelyen (fő)		Nyíregyháza, Vécsey u. 15. telephelyen (fő)		Nyíregyháza, Huszár tér 5. telephelyen (fő)	
	gyerek	család	gyerek	család	gyerek	család
együttműködési megállapodás alapján	688	237	453	173	589	207
nem együttműködési megállapodás alapján	609	143	431	188	345	252
egyszeri alkalommal megjelent	383		278		245	
összesen	1297	380	974	361	934	459

Forrás: Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ

9. táblázat

A gyermekjóléti szolgáltatást igénybevevők létszáma Sényő, Nyírtura és Nyírpazon településeken

Igénybevétel módja	Sényő		Nyírtura		Nyírpazon)	
	gyerek	család	gyerek	család	gyerek	család
együttműködési megállapodás alapján	21	8	24	8	24	8
nem együttműködési megállapodás alapján	24	8	20	15	13	4
egyszeri alkalommal megjelent	10		5		6	
összesen	45	16	44	23	37	12

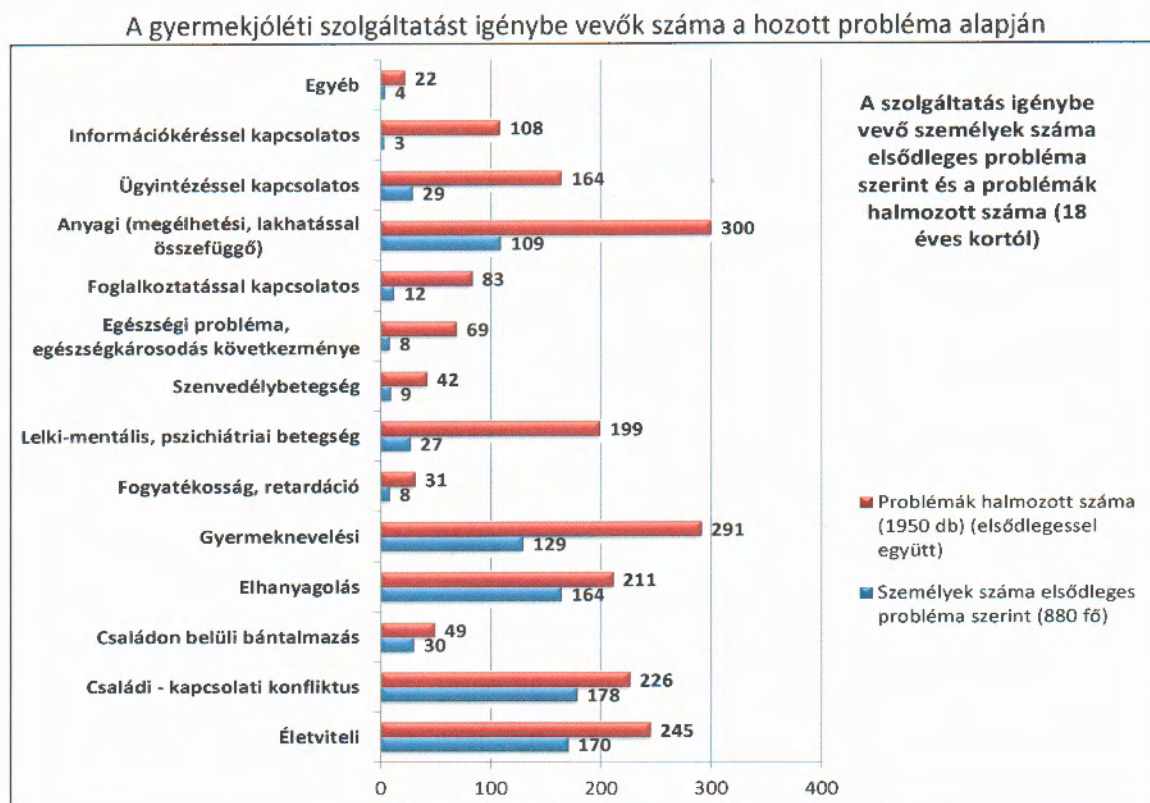
Forrás: Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ

A gyermekjóléti szolgálat családsegítői és a gyermekjóléti központ esetmenedzserei partneri viszonyban dolgoznak együtt, az esetmenedzser a család menedzsereként a családsegítővel illetve az érintett tanácsadókkal, szakemberekkel együtt közösen határozzák meg a probléma megoldásához vezető utakat. A családsegítő alapellátás keretében gondozza a családokat, és segíti a cselekvési tervben meghatározott feladatok teljesülését.

A családok elsődleges problémái a gyermekneveléssel, a megélhetéssel kapcsolatosak, valamint életviteli problémák jelennek meg. A gyermekjóléti szolgálathoz érkező ügyfelek gyakran halmozott problémákkal küzdenek, így több szolgáltatást is igénybe vesznek. Sokan igénylik a szolgálat segítségét szociális ügyintézkésekben, valamint családi-kapcsolati konfliktusok kezeléséhez.

1. ábra

Forrás: Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ

Települési jelzőrendszer

A jogszabályi előírásoknak megfelelően a gyermekjóléti szolgálat a gyermek veszélyeztetettségét, illetve a család, a személy krízishelyzetét észlelő rendszert működtet. Mivel a gyermekjóléti szolgálat több családsegítőt foglalkoztat, közülük települési jelzőrendszeri felelőst kell kijelölni. A jelzőrendszeri felelős feladata a veszélyeztetettség észlelő és jelzőrendszer szervezése, összehangolása és működtetése. Munkamódszerei:

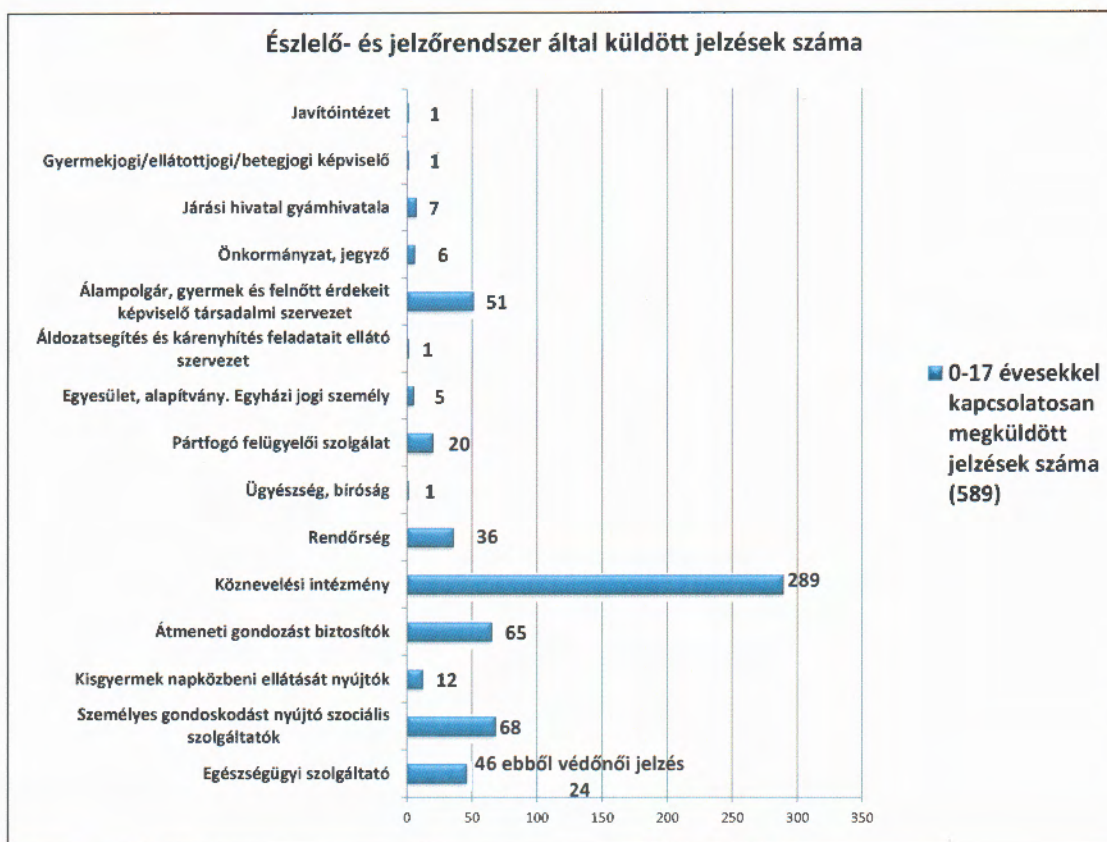
- az észlelő- és jelzőrendszeri tagok számára közös munkaértekezletek, szakmaközi megbeszélések szervezése,
- egyéni konzultáció biztosítása telefonon, személyesen,
- éves települési tanácskozás szervezése, lebonyolítása, a tanácskozást megelőzően bekéri a jelzőrendszeri tagok éves értékelését a jelzőrendszer működéséről, majd azt összegzi és ismerteti a résztvevőkkel a tanácskozáson (melyet minden év február 28-ig megszervez, március 31-ig éves jelzőrendszeri intézkedési tervet készít),
- a családsegítők szakmai támogatása az észlelő- és jelzőrendszerrel folytatott együttműködés terén,
- szükség szerint esetkonzultáció biztosítása,
- a család- és gyermekjóléti központ észlelő- és jelzőrendszeri tanácsadójával folyamatos kapcsolattartás,

- a szolgálat, valamint a járási központ működéséről tevékenységének céljáról, tartalmáról, elérhetőségéről, igénybevételének módjáról tájékoztatja a szociális ellátásban és a gyermekvédelemben érintett személyeket, intézményeket,
- a jelzésre köteles szervezeteket felhívja jelzési kötelezettségük írásban – krízis helyzet esetén utólagosan – történő teljesítésére. Adott esetben a kapcsolatfelvételek során fogadja a jelzéseket, melyeket továbbít az eset kezelésére illetékes szakmai csoport felé.

Az elmúlt évben a legtöbb jelzés kiskorúak esetében az oktatási- nevelési intézményektől érkezett, amelynek oka az iskolai hiányzások kiemelkedően magas száma. Már 20 órát meghaladó hiányzásoknál a pedagógusok felveszik a kapcsolatot a szolgálattal, 50 órát meghaladó iskolai hiányzás pedig védelemben vételi eljárást von maga után.

2. ábra

Forrás: Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ

Felnőttek esetében az egészségügyi szolgáltatóktól, különösen védőnői jelzések érkeznek a legmagasabb számban a gyermekjóléti szolgálathoz, illetve a lakossági jelzések száma kiemelkedő.

Gyermekjóléti központ

A Gyvt. 40/A. § (2) bekezdése szerint a gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálat általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének

megelőzése érdekében, a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít

- utcai- és lakótelepi szociális munkát,
- kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást,
- kórházi szociális munkát,
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,
- jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást.

A gyermekjóléti központ ezen túlmenően a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében az esetmenedzser:

- kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
- javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
- együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében,
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez,
- utógondozást végez,
- védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet a készít,
- szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára.

A gyermekjóléti központ ellátási területe a Nyíregyházi járás területe, amelyhez 15 település tartozik.

A központ esetmenedzserei és tanácsadói által végzett tevékenységek eredményeképpen a 2017-es évben 3699 fő került a központ látókörébe, ebből specialist szolgáltatást vett igénybe 1261 fő, jogerős hatósági intézkedésben érintett, esetmenedzserei tevékenységet igénybe vevők száma 2438 fő. Hatósági intézkedésre akkor kerül sor, amikor alapellátás keretében a családoknál fennálló probléma már nem kezelhető, a gyermek veszélyeztetettsége fennáll és a család, a törvényes képviselő nem együttműködő, ebben az esetben a gyermekjóléti szolgálat megteszi a javaslatát hatósági intézkedés megtételére. Természetesen a hosszú távú cél a gyermekek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében az együttműködésen alapuló segítő munka, ezért nagy hangsúlyt fektet az intézmény a családok szemléletformálására. Ennek érdekében az igényekhez igazodó szolgáltatások minél szélesebb kiépítésére törekednek.

10. . táblázat

Leggyakoribb hatósági intézkedésekhez kapcsolódó
esetmenedzseri tevékenységben érintettek száma települések szerint

	Védelembe vett	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Nevelésbe vett	Utógondozás, szakellátásból kikerült
Nyíregyháza	320	32	150	6
Nagycserkesz	53	0	15	0
Napkor	12	2	12	0
Apagy	5	0	19	1
Kálmánháza	11	0	0	0
Nyírpazony	5	0	0	0
Nyírtura	4	0	0	0
Sényő	2	0	0	0
Újfehértó	22	0	13	1
Rakamaz	23	0	25	3
Tiszanagyfalu	3	0	0	0
Tímár	25	15	15	2
Nyírtelek	58	37	37	0
Kótaj	25	11	11	1

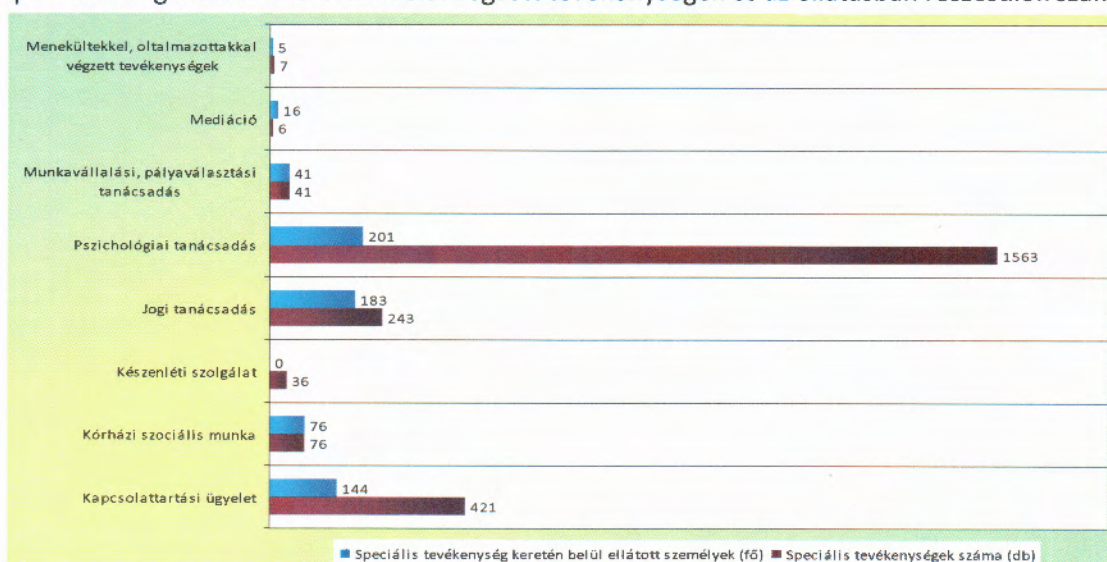
Forrás: Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ

A hatósági intézkedések nyomán gondozott kiskorúak közül a 14-17 éves korosztályban 920 fő esetében indult intézkedés. Ebből Nyíregyházán gondozott 508 fő. A járási települések közül Nyírtelek kiemelkedő 95 kiskorúval, valamint Nagycserkeszen 68 fő, Rakamazon 53 fő a védelembe vett gyermek.

A gyermekjóléti központ speciális szolgáltatásai közül az igények alapján kiemelendő a kapcsolattartási ügyelet, valamint a jogi, pszichológiai tanácsadás.

3.ábra

Speciális szolgáltatások keretein belül végzett tevékenységek és az ellátásban részesülők száma

Forrás: Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ

Jogi tanácsadás

A 2017-ben is egyre nagyobb számban fordultak elő végrehajtási ügyek, jellemzően a nehéz anyagi körülmények miatt a szüneteltetéshez vagy a felfüggesztéshez kértek segítséget, illetve a végrehajtást megelőzően a fizetési meghagyás értelmezése és az azzal kapcsolatos ellentmondás megfogalmazásához.

Az ügyek másik nagy csoportját a teljesen egyedi problémák jelentették, melyek a gyermek iskolából történő kizárásával szembeni fellebbezéstől, a kölcsönszerződéshez kapcsolódó életbiztosítás érvényesítésén át, a lakóhelyhez/családhoz közelebbi büntetés végrehajtási intézet kijelölésén keresztül, a névváltoztatáshoz kapcsolódó illeték megfizetése alóli mentesülésig a jogi segítségnyújtás igen széles skáláját ölelték fel. Az ügyfelek többségében családjogi kérdésekkel keresték fel a Központot. Az ügyek többségükben szülői felügyelet gyakorlásának rendezésére és az ezzel kapcsolatos kérdéseknek - tartásdíj megállapítása, kapcsolattartás szabályozása - a rendezésére irányultak. Nyíregyháza mellett a járás több településén tart a helyszínen jogi tanácsadást az intézmény (Újfehértó, Nyírtura, Nagycserkesz).

Pszichológiai tanácsadás

Az intézmény által működtetett gyermekjóléti szolgáltatást a szülők az elmúlt évben is főként a családsegítők, esetmenedzserek által javasoltak alapján keresték fel. A védelemben vételi eljárás keretében kötelezettek száma meghaladta a szolgáltatást önkéntesen igénylőket. Az előre egyeztetett időpontok többnyire követik a szolgáltatást igénylő gyermekek és szülők igényeit. Esetkonferencián, esetmegbeszélésen 25 alkalommal vett részt a tanácsadó.

Kapcsolattartási ügyelet

A Nyíregyházi Család- Gyermekjóléti Központ kötelezően működtetendő speciális szolgáltatása a Kapcsolattartási ügyelet szolgáltatás, - amely önálló szakmai módszertani program alapján – az intézmény Déli és Északi Telephelyén működik – a kliensek igényeit szem előtt tartva – pénteki napokon 14-16 óráig, és szombati napokon 9-16 óráig. A szolgáltatás a rendelkezésre álló tárgyi feltételek mellett megfelelően működik, a korcsoportoknak megfelelő játék- és sporteszközök biztosítottak, ezek feltöltése folyamatos, elsősorban adományokból.

A szolgáltatást kérő, kapcsolattartásra jogosult hozzátartozók továbbra is jellemzően a vérszerinti apák, de emellett megvalósul az anyai és nagyszülői kapcsolattartás is, bár jóval alacsonyabb esetszámmal, valamint nevelésbe vett gyermekek közötti testvéri kapcsolattartás is egy család esetében. A felügyelt kapcsolattartás módszerével működő kapcsolattartások száma emelkedést mutatott a 2017. évben, amely egyrészt köszönhető a kapcsolattartás ezen formájának jogszabályi szintre való emelésének, de a szülők között jellemző konfliktusos helyzetek, egymás közötti kommunikáció és szülői magatartások egyre inkább romló tendenciájának. A szolgáltatás hatékony működése érdekében fontos a szolgáltatást határozatban, végzésben meghatározó társintézményekkel, Városi Bírósággal és Járási Gyámhivatallal való jó szakmai kapcsolat fenntartása, a folyamatos kommunikáció, amely elengedhetetlen a szolgáltatás jó szakmai színvonalon, a gyermekek érdekét szolgáló működtetéséhez.

Továbbra is mutatkozik igény a megyéből, de már megyén kívülről is érkező családok esetében a szolgáltatás igénybevétele, azonban nem tud működésképes lenni az ilyen leszabályozás, mivel a földrajzi távolság hosszútávon akadályozza a folyamatokat, illetve a leterheltség sem teszi lehetővé az illetékességi területen kívül eső családok fogadását.

Az intézmény infrastrukturális feltételeinek javítása érdekében a TOP-6.2-15-NY1-2016-00001 kódszámú, Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése Nyíregyháza, Május 1 tér 10/A (Hrsz: 2263/131) illetve Körte u. 41/A (Hrsz: 1640/1) szám alatt elnevezésű pályázat keretében a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ székhelye és telephelye megújult. A Nyíregyháza, Körte u. 41/A alatt található székhely intézmény korszerűsítésével, valamint a Nyíregyháza, Május 1. tér 10/A alatt új területi iroda kialakításával a szolgáltatásban résztvevő szociális és gyermekjóléti szakemberek korszerűbb körülmények között végezhetik munkájukat. Nemcsak az alkalmazottak számára biztosít kedvezőbb körülményeket, de a segítségért folyamodó egyének, családok számára is kulturált, a személyes problémamegoldást lehetővé tevő körülményeket biztosít.

III.2. Gyermek napközbeni ellátása

Az elmúlt évben a gyermekek napközbeni ellátásának megszervezésében több változás történt, 2017. január elsejétől alapvetően átalakult a napközbeni ellátás rendszere. A 3 évesnél fiatalabb gyermekek ellátásának megszervezését minden esetben bölcsődei ellátás keretén belül kell megvalósítani, amelyhez különböző, a korábbiaknál rugalmasabb ellátási formákat alakítottak ki. A jogszabályi módosítás célja, hogy ezek az új formák a települések kisgyermekkorú népesség számához, valamint a munkahelyi adottságokhoz igazodva biztosítsák a gyermekek napközbeni elhelyezését. Az ellátást biztosíthatja bölcsőde, mini bölcsőde, munkahelyi bölcsőde és családi bölcsőde. Az ellátás keretében szolgáltatásként speciális tanácsadás, időszakos gyermekfelügyelet, gyermekhotel működtetése vagy más gyermeknevelést támogató segítő szolgáltatás is biztosítható, amit a gyermek 6. életévének betöltéséig lehet igénybe venni. Óvodai nevelésre nem érett gyermek a 4. életévének betöltéséig, sajátos nevelési igényű gyermek 6. életévének betöltéséig gondozható bölcsődében. Ezeken túl a legfeljebb 16 éves gyermekek napközbeni ellátását is biztosító napközbeni gyermekfelügyelet, illetve – változatlanul – az alternatív napközbeni ellátás egészíti ki a napközbeni ellátások palettáját. A több mint másfél évszázados múltra visszatekintő bölcsődei ellátást a jogszabályváltozás előtt csak a tízezer főt meghaladó lakosú településeken kellett megszervezni, ám 2017-től minden olyan településen kötelező önkormányzati feladat ennek biztosítása, ahol 40-nél több 3 éven aluli él, vagy legalább 5 gyermek tekintetében erre igény jelentkezik. A bölcsődei ellátást érintő ezen jogszabályi változás az önkormányzati ellátást nem befolyásolta.

Helyi szintű változás a fenntartó személyében, illetve az ellátási terület vonatkozásában történt. A Közgyűlés a 67/2017. (III. 30.) számú határozatában döntést hozott arról, hogy egyetért a Nyírségi Többcélú Kistérségi Társulás 2017. december 31. napjával történő megszűntetésével, a 140/2017. (VI. 29.) számú határozatában pedig a Nyírségi Többcélú Kistérségi Társulás keretében ellátott közfeladatok 2018. január 1. napjától történő megszervezéséhez szükséges döntések meghozataláról. A bölcsődei ellátás megszervezése a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szervezeti struktúrájában történik, amely intézménynek Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a fenntartója 2018-tól.

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szervezeti keretében működő 9 bölcsődében összesen 716 férőhelyen biztosított az ellátás. A kihasználtság eltérő, a beíratott gyermekekhez viszonyítottnan 94 %, a gondozott gyermekekhez viszonyítottnan 76 % volt az arány.

11. . táblázat

A bölcsődék kihasználtsága 2017-ben

Bölcsőde neve	Engedélyezett férőhelyek száma (fő)	Kihasználtság a gondozott gyermekekhez viszonyítva (%)	Kihasználtság a beíratott gyermekekhez viszonyítva (%)
5. Őzike Bölcsőde	76	75	96
6. Napsugár Bölcsőde	24	87	99
7. Hóvirág Bölcsőde	40	79	98
8. Nefelejcs Bölcsőde	130	69	84
9. Micimackó Bölcsőde	50	86	96
10. Katica Bölcsőde	104	73	95
12. Babaház Bölcsőde	106	74	98
14. Bóbita Bölcsőde	80	82	94
16. Aprajafalva Bölcsőde	106	77	97
Összesen	716	76	94

Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény

A bölcsődék ellátási területe Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nyírpazony Nagyközség mellett 2017-ben kibővült Kálmánháza Község, Nagycserkesz Község, valamint Napkor Nagyközség területére, tehát az elmúlt évben már 5 településről fogadhatott gyermekeket az intézmény. Az év folyamán a bölcsődében 1122 fő ellátott gyermek közül nyíregyházi 1104 fő, nyírpazonyi 15 fő, kálmánházi 1 fő, nagycserkeszi 1 fő, napkor 1 fő volt.

A bölcsődékben 12 és 14 fős gyermekcsoportok működnek. A csoportok kialakítását minden évben a felvett gyermekek életkori összetétele határozza meg, amelyet a nevelési év kezdetén határozatban rögzítenek.

12. . táblázat

Férőhelyek száma a csoportok létszáma szerint

Bölcsőde megnevezése	Férőhelyek száma			
	10 fős csoportok száma	12 fős csoportok száma	14 fős csoportok száma	összes férőhelyek száma
5. Őzike Bölcsőde	1	2	3	76
6. Napsugár Bölcsőde	0	2	0	24
7. Hóvirág Bölcsőde	0	1	2	40
8. Nefelejcs Bölcsőde	0	5	5	130
9. Micimackó Bölcsőde	0	3	1	50
10. Katica Bölcsőde	0	4	4	104
12. Babaház Bölcsőde	0	3	5	106
14. Bóbita Bölcsőde	0	2	4	80
16. Aprajafalva Bölcsőde	0	3	5	106
Összesen:	1	25	29	716

Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény

A bölcsődékben a megfelelő tárgyi és elhelyezési feltételek biztosítottak. A kötelező minimális eszköz és felszerelési jegyzéket, amelyet korábban "A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai" című módszertani levél tartalmazott 2017. január 1-től a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet tartalmazza. Az elmúlt

évben elsősorban önkormányzati forrásból valósultak meg infrastrukturális felújítások, beruházások az alábbiak szerint:

- A 6. sz. Napsugár Bölcsődében parkosítás, külső raktárépület padlójának burkolása, nyílászáró csere, és festés történt.
- A 7. sz. Hóvirág Bölcsődében udvari játéktároló felújítása: aljzatburkolás, festés, tetőcsere, 15 db redőny felszerelése a csoportszobák ill. egyéb helyiségek ablakaira, valamint a vezetői iroda padlójának cseréje valósult meg.
- A 8. sz. Nefelejcs Bölcsődében szintén az udvari játék- és szerszám tároló tetőcseréje és a bölcsőde kerítésének felújítása zajlott.
- A 10. sz. Katica Bölcsődében két terasz és gondozási egységek lépcsőinek újra burkolása történt.
- A 12. sz. Babaház Bölcsődében a játszóudvar ütőcsillapító gumiburkolattal történő ellátása, és a bejáratokhoz kapcsolódó előtetők (5 db) felszerelése valósult meg.

2017. évben a "TOP-6.2.1-16 Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése" című pályázati felhívásra Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata pályázatot nyújtott be, mely pozitív elbírálásban részesült. Ennek keretében 2018-ban 5 bölcsőde (5. számú Őzike Bölcsőde, 6. számú Napsugár Bölcsőde, 9. számú Micimackó Bölcsőde, 14. számú Bóbita Bölcsőde, 16. számú Aprajafalva Bölcsőde) külső-belső felújítása, ill. eszközbeszerzése valósul majd meg.

Bölcsődei térítési díjak

A Gyvt. 147. § (2) bekezdése értelmében a fenntartó a bölcsőde esetében kiszámítja az intézményi térítési díjat, melyet külön meg kell határozni az étkeztetésre, és a gondozásra vonatkozóan. Az étkeztetés nyersanyagköltségeit Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése határozatban állapítja meg.

Az étkezési díj napi összegét a fenntartó 2017 évben nem emelte, valamint a gondozási díjat továbbra is 0 forintba állapította meg.

2015. szeptember 1-től bevezetésre került az ingyenes gyermekétkeztetés. A Gyvt. módosítását követően a gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át kedvezményként kell biztosítani a bölcsődei ellátásban részesülő gyermek után, ha

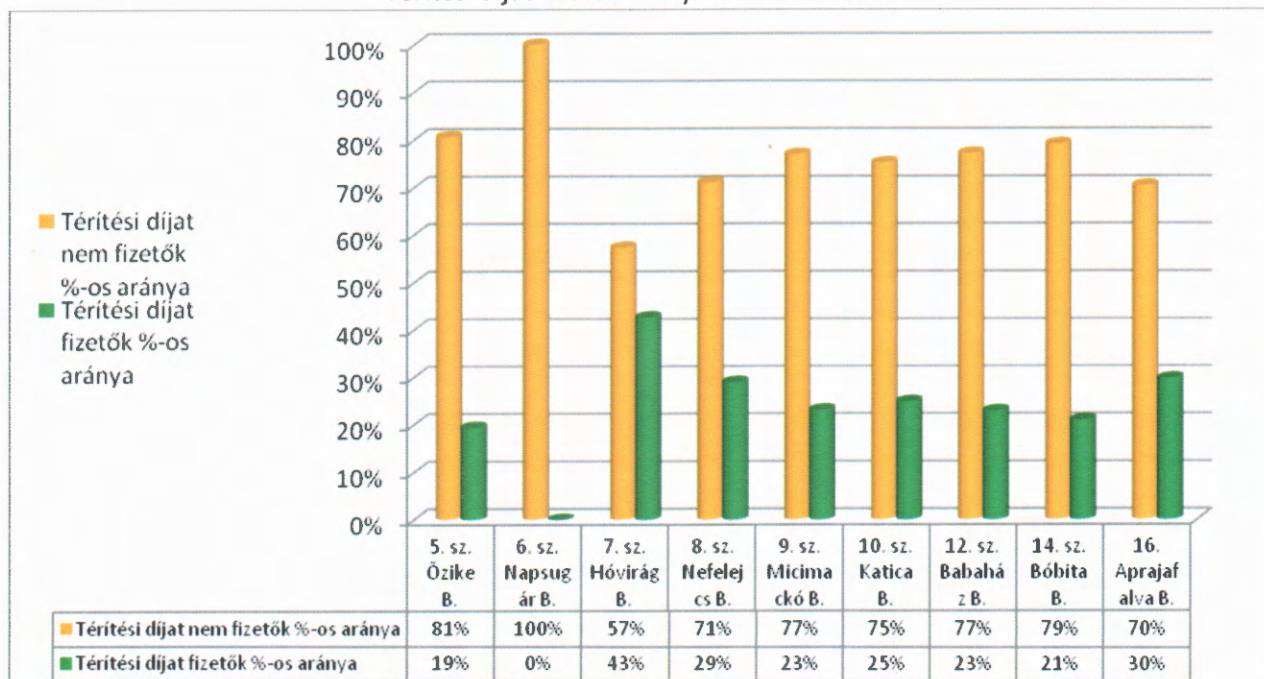
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- tartósan beteg vagy fogyatékos,
- családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíj járulékai csökkentett összegének 130%-át, vagy
- nevelésbe vették.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódóan már bemutattuk az ingyenesen vagy kedvezményesen étkezők arányát. A bölcsődei ellátás esetén látható, hogy az ingyenesen étkezők száma 2017-ben is magas volt.

4. ábra

Térítési díjat fizetők aránya a bölcsődékben

Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény

A kilenc bölcsődében összesen 1122 fő gyermek ellátására került sor, ebből 843 fő ingyenes étkezésre volt jogosult. A 2017 évben tehát a gyermekek 75%-a ingyen étkezett. A bölcsődei ellátásban részesülők és ingyenes étkezésre jogosultak 54 %-a az alacsony jövedelem jogán vette igénybe az ingyenes étkezést.

III.3. Gyermekek átmeneti gondozása

A gyermekek átmeneti elhelyezése Nyíregyházán a családok átmeneti otthonaiban [társulás keretében fenntartott, ellátási szerződés keretében egyházi fenntartásban (Oltalom Szeretetszolgálat) és nem állami fenntartású (Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezet)] és egy gyermekek átmeneti otthonában történik.

A **családok átmeneti otthona** 2002-től biztosítja az otthontalanná vált szülő kérelmére a lakhatást biztosító átmeneti elhelyezést. A 40 férőhelyes intézmény befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, védelmet kereső szülőt és gyermekét, a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetéről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét, segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez, biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást, a szülőknek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt, valamint közreműködik – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

A Családok Átmeneti Otthona megszakítás nélküli munkarend szerint működő bentlakásos intézmény. A családok elhelyezése két emeletes épületben, 20 lakószobában biztosított. Minden család részére külön lakószoba biztosított, mindkét szinten 3 konyha, vizes blokk, mozgáskorlátozott fürdőszoba WC-vel a földszinten mosókonyha, kapcsolattartó szoba, a második emeleten közösségi szoba áll a lakók rendelkezésére.

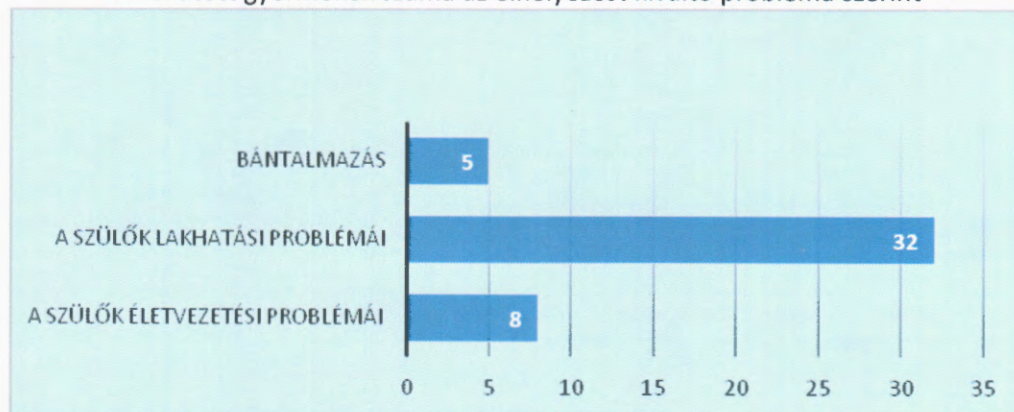
A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához. Ennek eszközei a napi kapcsolattartás, egyéni beszélgetés, szülőcsoport foglalkozások és a lakógyűlés. Az intézmény szolgáltatásai az ellátottak szükségleteihez igazodóan a

- konfliktuskezelési szolgáltatás – facilitáció,
- konfliktuskezelési szolgáltatás – mediáció,
- zenés-táncos gyermekcsoport,
- iskolai felzárkóztatás,
- szabadidős gyermekprogramok,
- hasznos javak mentése.

Az intézmény kihasználtsága 96,7 % volt az elmúlt évben, naponta átlagosan 37 fő vette igénybe a szolgáltatást. Az év folyamán 19 család költözött be az intézménybe, összesen 59 fő, ebből 32 fő volt a gyermek. A 2016. évhez viszonyítva ez az adat növekedést mutat. 2016. évben 1 családdal nőtt az ellátást igénybe vevők száma, 2017. évben 6 családdal. Az elhelyezést kiváltó okok között elsősorban a lakhatási problémák, életvezetési problémák és bántalmazás szerepelt.

5. ábra

Az ellátott gyermekek száma az elhelyezést kiváltó probléma szerint

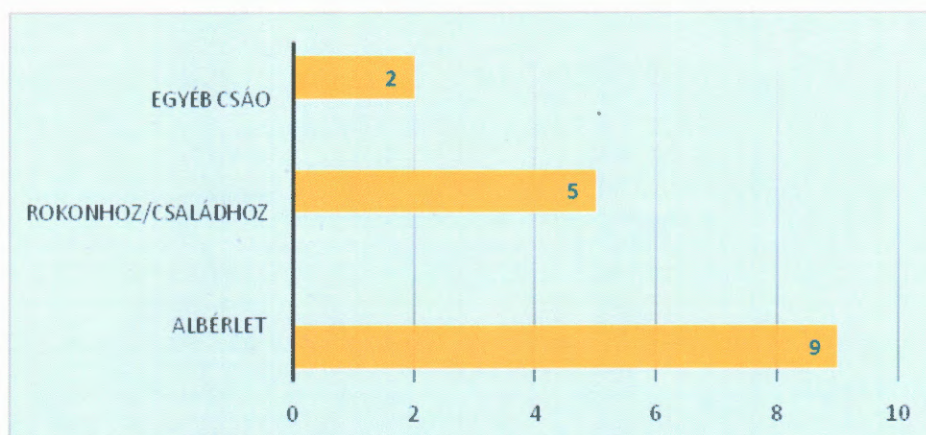
Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény

Az intézményből kiköltözött családok száma 2017. évben 16 volt, amely 58 fő ellátottat jelent. Az átmeneti gondozás eredményességét mutatja az ellátást igénybe vevők számában történő változás, a mutatószámok növekedése. Az intézmény alapelveiben megfogalmazottak szerint odafigyel arra, hogy az ellátást igénybe vevők intézményi jogviszonyának megszüntetése a család lakhatási körülményeinek rendezését jelentse, a szolgáltatást igénybe vételét jelentő okok megszüntetését.

6. ábra

A családok kiköltözési hely szerinti megoszlása

Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény

A **gyermekek átmeneti otthona** sajátos helyet foglal el a gyermekjólét és a gyermekvédelem intézményrendszerében, a családot erősítő ellátások között. Egyrészt a gyermek teljes körű ellátásán keresztül egy időre otthont nyújt azon gyermekeknek, akik a családjukban jelentkező problémák miatt ideiglenesen nem nevelkedhetnek otthon, másrészt a segítség a család egészére, a család egységének mielőbbi helyreállítására irányul. Ebben a folyamatban a szülő intenzív részvétele meghatározó. Nyírszőlősen 1999-től működik a gyermekek átmeneti otthona.

Az intézménybe a szülő vagy gyermek kérelmére, illetve védelembe vétel melletti kötelezéssel átmeneti időre olyan gyermekek kerülnek, akiknek az ellátása ideiglenesen (elégtelen lakhatás, a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt) a családban nem biztosítható, vagy ennek hiányában a gyermek ellátás és felügyelet nélkül maradna.

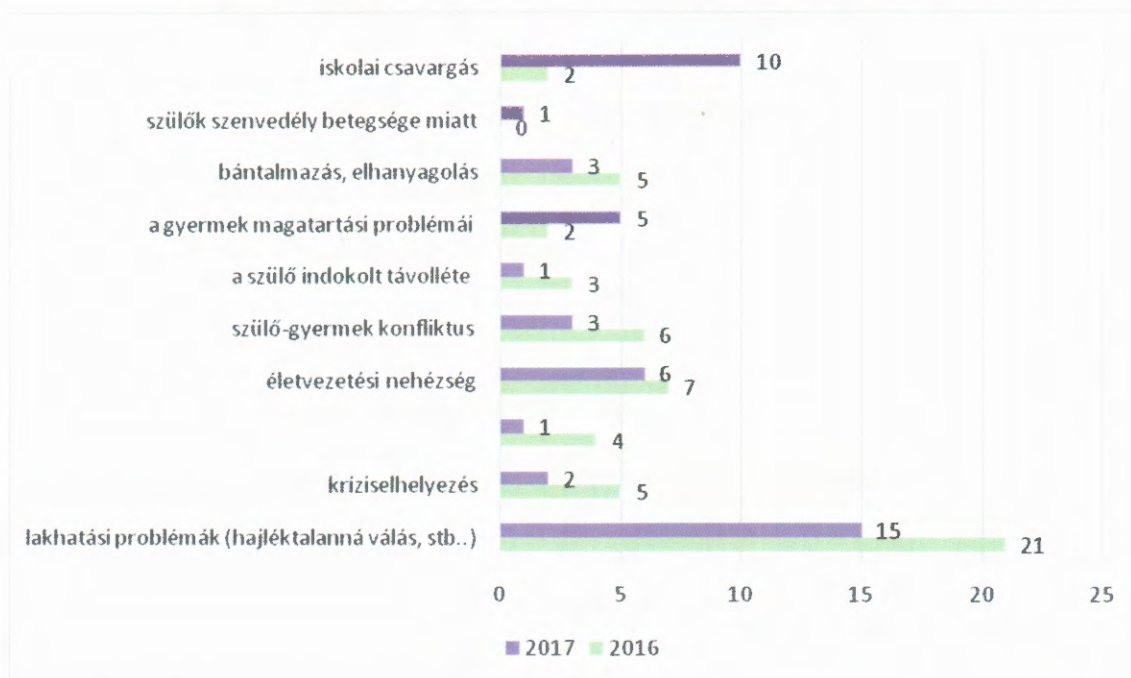
Az intézmény 16 férőhelyes, családiában berendezett, 6-18 éves gyermekeket fogad, elhelyezésük 2-4 ágyas szobákban történhet, számukra teljes körű ellátást, biztonságot, az intézmény munkatársainak személyes, segítő munkája révén nyugodt légkört, életkoruknak és állapotuknak megfelelő életfeltételeket biztosít az intézmény. Törekсенek a gyermekek eredeti intézményi kapcsolatai (óvoda, iskola, védőnő, háziorvos) változatlan fenntartására. A gyermekek szállítását kisérral végzik, de a nagyobbak bérlettel, önállóan közlekedhetnek.

Az átmeneti gondozás igénybevételének okai széleskörűek, összetettek. Ezek között megjelennek a lakhatási problémák, a szülő betegsége, a szülő távolléte, a szülő életvezetési problémái, szenvedélybetegsége, családon belüli konfliktus, a gyermek magatartási problémái, iskolai csavargás, a bántalmazás, elhanyagolás. Az ellátott gyermekek között évről évre nő a 6-13 és a 14-17 évesek aránya. A serdülők nagymértékű jelenléte, valamint az ezen életkorban mutatkozó problémák összetettsége következtében a gyermekek átmeneti otthonában folyó szakmai munka jelentős részét alkotja a serdülőkkel végzett segítő tevékenység.

7.ábra

Az elhelyezést kiváltó probléma szerinti megoszlás (fő) 2016-2017

Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény

Az ábra szerint a gyermekek átmeneti otthona szolgáltatásainak igénybevétele tekintetében kiemelkedő szerepet töltenek be a szülő életvezetési problémái, a lakhatási elégtelensége, a családi konfliktusok és a gyermek magatartási problémái. Új jelenséggént figyelhető meg az iskolai csavargás emelkedése. Mivel a probléma összefügg a gyermek magatartásából eredő szülő-gyermek konfliktussal, illetve a serdülőkori krízissel, az adatok elemzése együtt szükséges. A három szempont szorosan összefügg egymással. Egyrészt a családon belüli konfliktusok meghatározó részét alkotja a szülő-gyermek közötti konfliktus, másrészt a gyermek magatartási problémái szoros kapcsolatban állnak a család működési zavarával.

2017-ben 37 gyermek került az intézménybe. Az előző évről átgondozott gyermekekkel együtt 45 ellátott volt. Az átmeneti gondozásból 36-an kerültek ki, akik közül 25-en kerültek vissza családjukba, 7 gyermek esetében más gyermekvédelmi intézkedésre került sor és négyen családok átmeneti otthonába kerültek. 2017. december 31-én 9-en tartózkodtak bent. Ezek az adatok 71%-os kihasználtságot és 11 fős átlaglétszámot eredményeztek.

A gondozási idő hosszát a probléma összetettsége befolyásolja. A cél az, hogy a bentlakó gyermekek minél hamarabb visszakerülhessenek a családjukba. A 2016-os és a 2017-es évet összehasonlítva az alábbiak szerint alakult a gondozási idő:

13. ábra

Gondozási idő hosszúsága a gyermekek átmeneti otthonában

Év	Csak ideiglenes gondozásban részesült	0-3 hónap	4-6 hónap	7-10 hónap	11-12 hónap	12 hónapnál több	Összesen
2016.	12	14	6	3	0	3	38
2017.	2	20	8	3	0	3	36

Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény

Az intézmény ellátási területe növekedett, már nemcsak a kistérség, hanem Ibrány város közigazgatási területéről is fogadhat ellátottat. 2017-ben 6 főt gondoztak a kistérség területéről. Valóságban azonban még mindig nem ismert eléggé az ellátás szerepe az alapellátásban, nehezen helyezik el a gyermeket itt (mind a szakemberek, mind a szülők).

IV. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások

A Gytv. szerint a szolgáltatót, intézményt, hálózatot a jogszabályokban és a szolgáltatói nyilvántartásban foglaltaknak megfelelően kell működtetni, amelyet a működést engedélyező szerv ellenőriz. 2014-től az ellenőrzés megindításáról szóló értesítéseit elektronikus úton közli az ellenőrző szerv.

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézményben a bölcsődék vonatkozásában végzett külső ellenőrzések

- ENERGO-LINE Kereskedelmi és Szolgáltató Kft: Erősáramú berendezések felülvizsgálata, Érintésvédelmi- és szabványossági felülvizsgálat.
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály-Hatósági ellenőrzés
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság – Hatósági ellenőrzés.
- Spinkler Tűzvédelmi Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.: Tűzoltó készülékek felülvizsgálata, ellenőrzése.
- D és F Konzulting Kft.: tűzvédelmi ellenőrzés.
- "Tűzmegelezés" Tűz-, Munka-, Környezetvédelmi, Tanácsadó, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.: munkavédelmi szemle.
- Bodnár-Team Plus Kft. Időszakos érintésvédelmi felülvizsgálat.
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Ellenőrzési Osztály: A bölcsődei feladatfinanszírozás felülvizsgálata.
- Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal: Minőségvezérelt közétkeztetés program.
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala Népegészségügyi Főosztály: Hatósági ellenőrzés.
- Magyar Bölcsődék Egyesülete, Bölcsődék módszertani Szervezete: Szakmai ellenőrzés.
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály: A szolgáltató működésének ellenőrzése.

Az ellenőrzések alkalmával szabálytalanság nem volt tapasztalható. A kisebb hiányosságokat, az ellenőrzést követően megfelelő munkaszervezéssel és odafigyeléssel korrigálta az intézmény. A szakmai ellenőrzés eredményeiről még nincs információ, a jegyzőkönyv elkészítése folyamatban van.

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézményben a családok átmeneti otthona vonatkozásában végzett külső ellenőrzések

- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály
Az ellenőrzés célja: Családok Átmeneti Otthona működésének ellenőrzése
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Ellenőrzési Osztály
Az ellenőrzés célja: A kontrollrendszer működésének vizsgálata értékelni az intézmény tevékenységének kontrolljait.
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály
Az ellenőrzés célja: Közegészségügyi-járványügyi ellenőrzés.
- Spinkler Tűzvédelmi Szolgáltató és Kereskedelmi KFT.
- OTIS Felvonó KFT. – Személyemelő Berendezés ellenőrzése

V. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása

A gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számáról, az általuk elkövetett bűncselekmények számáról, a bűnelkövetés okairól a jelzőrendszer tagjaitól (a Gyvt. 17. §-a alapján a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot lát el többek között a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a pártfogó felügyelői szolgálat, akik a jelzőrendszer tagjai) származnak információink.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr - Főkapitányság Nyíregyházi Rendőrkapitányság beszámolója¹ szerint „Az ifjúságvédelem témakörében 5 központi, prevenciós program zajlik kapitányságunkon. A témakörben ezeken felül 116 egyéb előadáson 4059 diák vett részt. Ezek az előadások érintették az áldozattá- és bűnelkövetővé válás megelőzésével (35 előadás 1343 diák részére), a drogprevencióval (19 előadás 784 diák részére), az iskolai erőszakkal (17 előadás 585 diák részére) és az internet veszélyeivel (45 előadás 134 7 diák részére) kapcsolatos témaköröket.

Az OVI-ZSARU programban részt vevő óvodák száma folyamatosan emelkedik. 2017-ben 3 településen 5 óvoda 12 csoportja csatlakozott, illetve indította újra a programot, ahol 256 óvodás szerezhette meg a bűn és balesetmegelőzés alapvető ismereteit.

A DADA programban az elmúlt évben 2 település 4 iskola 6 osztályában 132 diák vett részt a foglalkozásokon. A foglalkozások megtartására 2017-ben 16 esetben került sor 2 DADA oktató személyében.

Az ELLEN-SZER programban egy középiskola 36 tanulója vesz részt.

¹ JELENTÉS Nyíregyháza Megyei Jogú Város közbiztonságának helyzetéről, a közbiztonság érdekében 2017. évben tett intézkedésekről http://adat.nyiregyhaza.hu/eloterjesztes/2018/0329/180322_kozgyi_eloterj_02.pdf

A DROGPREVENCIÓS ÖSSZEKÖTŐ kollégának a szülőkkel, iskolákkal tartja a kapcsolatot. Ez a program minden általános- és középiskolában tanuló gyermek családja számára elérhető. Szakemberünk szülői értekezleten, fogadóórán, telefonon vagy elektronikus levélben nyújt tájékoztatást a kábítószerrel kapcsolatos büntető igazságszolgáltatást érintő kérdésekben. Havonta fogadóórákat és telefonos ügyletet tart, valamint nyilvános elektronikus levelezési címen is elérhető a szülők, családok részére. Az iskolákban az egyéb drogprenenciós előadások megtartására 11 iskolában 19 alkalommal került sor 784 diák részére, ezekre nagy igény mutatkozik. Az előadásokat tartó kollégák előzetesen több droghasználóval is beszélgettek gyakorlati tapasztalataikról, amelyeket beépítve az anyagba reális képet tudnak a fiatalok elé vetíteni a problémáról. A visszajelzések nagyon pozitív a tanárok és a diákok részéről egyaránt. A Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának Kábítószerügyi Egyeztető Fóruma 2017-ben folytatta munkáját, amelyben kollégánk aktívan részt vett. A drogellenes világnap alkalmával a Kossuth téren több civil szervezettel közösen a Nyíregyházi Rendőrkapitányság is képviseltette magát egy információs sátorral, a kábítószerkereső kutya bemutatóját nagy érdeklődés kísérte.

A gyermek- és ifjúságvédelem iskolai kereteken belüli hatékonyabb működése érdekében létrehozott BŰNMEGELŐZÉSI TANÁCSADÓ hálózat összesen 6 iskolát érintett. A program évek óta sikeres, az iskolák meglelégedéssel fogadták a tapasztalt kollégák gyakori jelenlétét az intézményben, akik előadásokkal hívják fel a diákok figyelmét a bűnmegeelőzésre és az áldozattá válás elkerülésére. Kollégáink 2017-ben 416 előadást tartottak 5425 diáknak. Rendszeresen szerveznek a fiatalok részére olyan programok, amelyek keretében bírósági tárgyalásra, büntetésvégrehajtási intézetbe, javító-intézetbe juthatnak el. A tanév során folyamatosan tartják a kapcsolatot az intézményvezetéssel, a tanárokkal és a diákokkal. Gyakran töltik be a híd szerepét a rendőrség és az intézmények között, jó pedagógiai érzékkel oldják meg a rájuk bízott feladatokat.

A pedagógusokat érintő kérdésekre külön történt tájékoztatás/felkészítés, erre 2017-ben 4 esetben került sor, amelyeken összesen 224 pedagógus vett részt, akik részére az iskolai erőszak témakörében kidolgozott ismertető anyag került átadásra.

A Nyíregyházi Rendőrkapitányság tagja az Ifjúsági Kerekasztalnak, amelyet a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata hozott létre. A civil szervezetek, az ifjúsággal foglalkozó szakemberek és a fiatalság a város új Ifjúsági Konceptiójának kialakításán dolgozik.

Külön figyelmet fordítottunk a gyermek és fiatalkorú eltűnésekre, ami nagy számban fordult elő illetékességi területünkön. A gyermekvédelmi intézményekből sajnos naponta érkezik bejelentés eltűnésről, a fiatalok általában a város területén csavarognak, feltalálásuk, beszállításuk után rövid időn belül ismét eltávoznak.

Az áldozattá válás elkerülése témakörében a családon belüli erőszak megelőzése volt a leggyakoribb előadás. A nők elleni erőszak megszüntetésének világnapja alkalmából került sor előadások megtartására több iskolában és intézményben is, ahol a nők sérelmére elkövetett bűncselekményekről, azok megelőzési módjairól kaptak felvilágosítást. A helyi médiában az áldozatvédelem terén figyelemfelhívó újságcikkek, interjúk jelentek meg.”

A Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ felé érkezett jelzések számát - bűncselekmény és szabálysértés elkövetése esetén - az alábbi táblázatok tartalmazzák.

14. . táblázat

			0-14 éves	14-18 éves
Bűncselekményt elkövetők száma			6	15
Ebből	Alapellátásban gondozottak száma		1	6
	Védelemben vétel mellett gondozottak száma		5	8
Az elkövetők közül a gondozás időtartama alatt	Alapellátás során	Újabb bűncselekményt elkövetők száma	1	0
		Szabálysértést elkövetők száma	0	0
	Védelemben vétel melletti gondozás során	Újabb bűncselekményt elkövetők száma	1	6
		Szabálysértést elkövetők száma	3	2

			0-14 éves	14-18 éves
Szabálysértést elkövetők száma			2	27
Ebből	Alapellátásban gondozottak száma		1	13
	Védelemben vétel mellett gondozottak száma		1	13
A gondozás időtartama alatt	Alapellátás során	újabb szabálysértést elkövetők száma	0	1
		bűncselekményt elkövetők száma	1	1
	Védelemben vétel melletti gondozás során	újabb szabálysértést elkövetők száma	1	3
		bűncselekményt elkövetők száma	0	1

VI. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

A gyermekjóléti feladatokat az önkormányzat a Gyvt. alapján más szervvel, személlyel kötött ellátási szerződés útján, illetve társulásban is biztosíthatja. Nyíregyházán a gyermekek napközbeni ellátásában és átmeneti elhelyezésében ellátási szerződés alapján egyházi és nem állami szerv is részt vesz.

A gyermekek napközbeni ellátásának formája az **alternatív napközbeni ellátás**, amelyet a Periféria Egyesület működtet a város területén. Az Egyesület beszámolója szerint az alternatív napközbeni ellátás szakmai munka területei: iskolai szociális munka, ifjúsági közösségfejlesztés, csoportos és közösségi szociális munka, prevenció, komplex mozgásterápia. a szolgáltatásnyújtásának helyszínei Nyíregyháza, Huszár tér 5., és Nyíregyháza, Kollégium u. 54. szám alatt található általános iskola.

Közösségi programjaik keretében a Huszár telepen folytatták az előző években megkezdett munkát (csocsó klub, asztali tenisz klub, játszóház és kreatív műhely), mellyel a telepen élő gyerekek, fiatalok tartalmas szabadidő eltöltését segítették elő. Ez az a tevékenységi kör, ahol az egészen kicsi gyermekektől a fiatal

felnőttekig, mindenki megtalálja a számára leginkább megfelelő elfoglaltságot. A Sója Miklós Görögkatolikus Óvoda és Általános Iskola lehetőséget biztosított komplex mozgásterápiás csoportnak.

Az Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium Szőlőskerti Angol Kéttannyelvű Tagintézményében fejlesztő játszóházi program keretében kézműves foglalkozásokat, valamint komplex mozgásterápiát tartottak a tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok kezelésére.

A gyermekek átmeneti elhelyezésének bemutatásánál utaltunk arra, hogy az önkormányzati feladatellátás mellett nem állami és egyházi szervezettel kötött ellátási szerződés alapján más fenntartó is nyújt szolgáltatást a város területén. A Magyarországi Evangélikus Egyház által fenntartott Családok Átmeneti Otthona és a Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete által fenntartott Családok Átmeneti Otthona biztosít átmeneti elhelyezést a gyermek és szülője számára.

Az előbbi intézmény az **Oltalom Szeretetszolgálat** szervezeti keretében működik. Az intézmény megújult környezetben, 40 férőhelyen, 1000 négyzetméter alapterületen biztosítja az otthontalanná vált szülő és gyermekei együttes elhelyezését. A családok elhelyezésére 3 db összkomfortos, kétszobás, konyhával és étkezővel felszerelt apartman, 10 db összkomfortos lakószoba, 3 db közös használatú konyha áll rendelkezésre. 2017-ben 25 család lakott az intézményben, összesen 91 fő. A 25 családból 12 család új beköltöző volt, akik 23 gyerekkel érkeztek.

A huszonöt családból 12 családban mindkét szülő jelen volt a gyermekek életében, két szülőcs családként vették igénybe a szolgáltatásokat. Egyedülálló apa egy személyben, egyedülálló anyák pedig 11 család esetében költöztek gyermekeikkel az intézménybe. Az intézmény szolgáltatásainak igénybevétele önkéntes alapon történik, de előfordul, hogy a gyermek családban tartásának kívánatos feltétele, vagy egyetlen lehetséges útja, hogy a szülő igénybe vegye az ellátást. 20 család esetében a szülők kérték az elhelyezést, elsősorban lakhatási probléma miatt, 5 család esetében súlyos egzisztenciális krízis helyzet, családon belüli erőszak, életvezetési problémák miatt a gyermekjóléti szolgálat a klienssel egyetértve kezdeményezte az ellátás igénylését.

2017-ben 16 család költözött ki az intézményből.

A **Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete** ellátási szerződés alapján „Félutas” Kiléptető Házat működtet. A „Félutas” Ház program célja, hogy a családok átmeneti otthonából kikerülve a bántalmazott nő és gyermeke számára lakhatást biztosítson, oly módon, hogy önálló életvitelt folytassanak, de még kapjanak hozzá segítséget. Ez az ellátási forma hidat képez az átmeneti gondozás és a társadalomba való beilleszkedés között. Ezek mellett jelentősége, hogy a segítségnyújtás, a támogatott életvezetés mellett biztosítja a védelmet a rászoruló család/családok részére.

A segítő munka folyamán az önálló életbe való kilépéshez több szakember működik együtt (szociális munkás, szociálpedagógus, pszichológus). A természetes erőforrások elérése és mozgósítása mellett a „Félutas” ház lehetőséget teremt a család számára, hogy jövőképe szerint megválassza a legmegfelelőbb hosszú távú stratégiát saját maga és gyermekei számára. 2014. júliusban költözött egy család a Félutas-Házba, majd 2016. márciusban egy másik család. Az egyik család (anya gyermekével) önkormányzati bérlakásba költözött. A megüresedett férőhely betöltésére pályázatot írtak ki, de jelenleg még senki nem költözött a lakásba.

Az önkormányzat a város területén működő civil szervezetek tevékenységét egyéb módon is támogatja. A **Hétszínvirág '98' Gyermekjóléti Nonprofit Kft** részére haszonkölcsön szerződés keretében biztosítja a bölcsődei ellátás biztosításához az ingatlant, a szerződés 2014. novemberi módosítása alapján 2019. december 31-ig.

Az Önkormányzat a helyi önszerveződő közösségek pénzügyi támogatásának rendjéről szóló 24/2008. (IV.29.) önkormányzati rendelete alapján a civil szervezetek programjainak megvalósítását támogatja. Az Alapok által meghirdetett pályázatok keretében számos gyermekjóléti tevékenységet folytató, gyermekek részére programokat megvalósító civil szervezeteket támogatunk.

VII. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések)

A gyermekvédelmi tevékenységről szóló éves értékelés az elvégzett feladatok számbavételét és a jövő irányvonalainak meghatározását szolgálja. Az Önkormányzat célja a gyermekjóléti ellátások rendszerének fenntartása, az ellátások, szolgáltatások megtartása, az ehhez szükséges pénzügyi háttér megteremtése és biztosítása.

Az intézmények infrastrukturális fejlesztése tovább folytatódik a tervek szerint. A TOP családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése felhívása keretében a bölcsődék és óvodák felújítása, korszerűsítése zajlik. A bölcsődék közül az 5. számú Őzike Bölcsődében, a 9. számú Micimackó Bölcsődében és a 16. számú Aprajafalva Bölcsődében infrastrukturális fejlesztés és eszközbeszerzés, a 6. számú Napsugár Bölcsődében pedig eszközbeszerzés valósul meg.

Az infrastrukturális feltételek fejlesztése mellett a magas színvonalú szakmai munka is célkitűzés. Az intézményekben pályázati programok valósulnak meg, vagy résztvevői pályázatoknak. A Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ jelenleg már futó pályázati programja az iskolai szociális munkát előkészítő minta projekt. A jogszabályi előírások szerint 2018. szeptembertől a család és gyermekjóléti központok tevékenysége bővül e feladattal. A jövőre vonatkozó tervek között így az új szolgáltatások indítása, működtetése is szerepel.

Az önkormányzat mellett számos nem állami, és egyházi fenntartó nyújt szolgáltatásokat a város területén. A szolgáltatókkal, intézményekkel való együttműködés nélkülözhetetlen a napi munka során. Ezt erősíti az a kistérségi, járási szintű feladatellátás, amellyel már nemcsak a város területén, hanem szélesebb területi hatályú kooperáció során valósul meg.